

AYLIQ BÜLLETEN №2¹

Azərbaycanda və digər Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində COVID-19

Oktyabr 2020 üzrə mühüm faktlar və qərarlar

1. COVID-19: ölkə üzrə statistika

31 Oktyabr 2020-ci il: Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın yaydığı məlumata² əsasən 31 oktyabr, 2020-ci il tarixində 1095 nəfər yeni növ koronavirus infeksiyasına yoluxmuş, 12 nəfər vəfat etmişdir. Beləliklə, pandemiyanın başlanğıcından bu günədək COVID-19 xəstəliyinə yoluxanların ümumi sayı 55269 nəfərə çatmış, bunlardan 43543 nəfəri sağalmış, 730 nəfəri vəfat etmişdir. Hal-hazırda, 10996 aktiv xəstə mövcuddur. İndiyədək yoluxmanın müəyyən edilməsi məqsədilə keçirilmiş ümumi testlərin sayı 1352907 təşkil edir.

2. Mühüm qərarlar

28 oktyabr 2020-ci il: Xüsusi karantin rejiminin müddətinin uzadılması³

Nazirlər Kabineti qərara alır:

Xüsusi karantin rejiminin müddəti 2020-ci il 1 dekabr saat 06:00-dək uzadılır. Gəncə, Yevlax, Mingəçevir, Lənkəran, Şəki, Şirvan şəhərlərində və Göygöl, Samux, Sabirabad, Quba, Ağstafa, Biləsuvar, Xaçmaz, İsmayilli, Qax, Zaqatala, Cəlilabad, Masallı rayonlarında 7 noyabr saat 00:00-dan 9 noyabr saat 06:00-dək, 2 14 noyabr saat 00:00-dan 16 noyabr saat 06:00-dək, 21 noyabr saat 00:00-dan 23 noyabr saat 06:00-dək və 28 noyabr saat 00:00-dan 30 noyabr saat 06:00-dək ictimai nəqliyyatın hərəkətinin dayandırılır.

23 oktyabr 2020-ci il: Ağstafa, Biləsuvar, Xaçmaz, İsmayilli, Qax, Zaqatala rayonlarına və Mingəçevir şəhərinə giriş-çixış dayandırılır⁴⁵

COVID-19 virusunun yayılma sürətinin azaldılması, eləcə də onun törədə biləcəyi fəsadların minimuma endirilməsi məqsədilə 2020-ci il 24 oktyabr saat 00:00-dan Ağstafa, Biləsuvar, Xaçmaz, İsmayilli, Qax, Zaqatala rayonlarına və Mingəçevir şəhərinə operativ və xüsusi təyinatlı nəqliyyat vasitələrinin, eləcə də yükdaşıyan avtomobillərin hərəkəti istisna olmaqla giriş-çixış dayandırılır.

Bu barədə Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın məlumatında bildirilir.

¹ Bülleten USAID tərəfindən dəstəklənən "Kiçik Sahibkarlığın İnkişafına Dəstək Layihəsi" çərçivəsində hazırlanır.

² https://koronavirusinfo.az/files/3/tab_31.10.2020.pdf

³ <https://nk.gov.az/az/document/4885/>

⁴ <https://nk.gov.az/az/document/4867/>

⁵

https://azertag.az/xeber/Agstafa_Bilesuvar_Xachmaz_Ismayilli_Qax_Zaqatala_rayonlarina_ve_Mingechevir_seherine_giris_chixis_dayandirilir-1622451?_cf_chl_jschl_tk_=4bb04a75bfe3b0259839bad51e994edc38c2c134-1603701364-0-Adva-l-LROisIHGzDRPWVVoYiI5Wv2Hdgq19Zfe5LqhO6xmuwLq5pUy2YIT0cA8d14PoGWKTQ23bfwkYiBK0F7t_uIEIDIuk6D1oPV7YQu_y2Rwe7j-XqMnVEqXNEkBy86UmuPU8YyKtGlg4y3ZwZ-OdkoVRD7UpJ-R63pZiBjB827NAb1hClczXHbF9ZA4jm0_K9J3fZIEBxt317Nr9mqtdy-4MQl1Cu07tWctxk_k_9EocpjKXAoCQacR9NFP5iCQ-SaPjk6jO6QchVJdRfxUYtP_b0h8u1mei7UxyRLM4w4fKNeHwSfpVsZZRVpw0LB5FdamG0KXTdQznyHQxfgfXUweocauVau8W_NVck0ziRTJPTXmeXDIbHlgGuPeyT1n1rXNORVG3IEyZEt8m5q4sNe3VNPjfhZQZZLngIkNzQhTAITDBX065O0JRhctxJQ

16 oktyabr 2020-ci il: Nazirlər Kabineti qərara alır⁶:

Azərbaycan Respublikasının ərazisində 2020-ci il 19 oktyabr tarixindən 2 noyabr tarixinədək, məktəbəqədər, məktəbdənkənar və əlavə təhsil müəssisələri istisna olmaqla, bütün təhsil müəssisələrində əlavə tətil günləri (ümumi təhsil müəssisələrində payız tətili ilə əvəz olunmaqla) müəyyən edilir. Məktəbəqədər, məktəbdənkənar və əlavə təhsil müəssisələrinin fəaliyyəti dayandırılır.

16 oktyabr 2020-ci il: Bakı Metropolitenində sərnişindaşıma fəaliyyətinin dayandırılır⁷.

14 oktyabr 2020-ci il: Nazirlər Kabinetinin qərarına⁸ əsasən Gəncə, Yevlax, Mingəçevir, Lənkəran, Şəki, Şirvan şəhərlərində və Göygöl, Samux, Sabirabad, Quba rayonlarında 17 oktyabr saat 00:00-dan 19 oktyabr saat 06:00-dək, 24 oktyabr saat 00:00-dan 26 oktyabr saat 06:00-dək və 31 oktyabr saat 00:00-dan 2 noyabr saat 06:00-dək ictimai nəqliyyatın hərəkəti dayandırılır.

3. Sahibkarların diqqətinə

29 oktyabr 2020-ci il: Zəruri qayda və tələblərə əməl etməyən sahibkarlıq subyektləri barədə tədbirlər görülüb⁹

İqtisadiyyat Nazirliyinin sahibkarlıq subyektlərində oktyabrın 29-da keçirdiyi monitorinqlər zamanı 79 obyektə epidemiya əleyhinə rejimin, sanitariya-gigiyena tələblərinin pozulduğu müəyyən edilib.

23 oktyabr 2020-ci il: Sahibkarlıq subyektlərində koronavirusa qarşı mübarizə tədbirləri davam edir¹⁰

İqtisadiyyat Nazirliyinin sahibkarlıq subyektlərində (ictimai iaşə və turizm obyektləri istisna olmaqla) oktyabrın 22-də keçirdiyi monitorinqlər zamanı 72 obyektə epidemiya əleyhinə rejimin, sanitariya-gigiyena tələblərinin pozulduğu müəyyən edilib.

15 oktyabr 2020-ci il: Koronavirus (COVID-19) pandemiyasının ölkə iqtisadiyyatına mənfi təsirinin azaldılması üçün sahibkarlıq subyektlərinin kreditlərinə dövlət dəstəyinin verilməsi ilə bağlı bir sıra tədbirlər^{11,12}

Ərzaq təchizatçılarına kredit faizlərinə görə verilən subsidiyanın müddəti 6 aydan 12 aya uzadılıb və ərzaqlıq buğda təchizatçılarında verilən faiz subsidiyası üzrə kreditin faiz dərəcəsi 10 faizdən 15 faizə qədər artırılıb.

İnsan həyat və sağlamlığı üzrə zəruri ehtiyacların təmin edilməsi üçün ərzaq ehtiyatlarının yaradılması məqsədilə istisna hal kimi zəruri ərzaq təchizatçılarında kredit təşkilatları tərəfindən verilən kreditlər (və ya kredit xətləri) üzrə ilk 6 ay üçün hesablanan faizlərə subsidiya verilməsi və faiz subsidiyası kreditin faiz dərəcəsinin 10 faizi miqdarında, faiz dərəcəsi 10 faizdən aşağı olarsa, faiz subsidiyası kreditin faiz dərəcəsi həcmində verilməsi nəzərdə tutulub.

⁶ <https://nk.gov.az/az/document/4850/>

⁷ <https://nk.gov.az/az/document/4849/>

⁸ <https://nk.gov.az/az/document/4839/>

⁹ <https://www.economy.gov.az/article/zeruri-qayda-ve-teleblere-emel-etmeyen-sahibkarliq-subyektləri-barede-tedbirler-gorulub/31362>

¹⁰ <https://www.economy.gov.az/article/sahibkarliq-subyektlərində-koronavirusa-qarshi-mubarize-tedbirleri-davam-edir/31331>

¹¹ <https://nk.gov.az/az/document/4844/>

¹² <https://fed.az/az/biznes/koronavirusa-gore-erzaq-techizatçılarında-kredit-faizlərinə-gore-verilen-subsidiyanın-muddeti-artirilib-90644>

Nazirlər Kabineti qeyd olunan məsələnin əhəmiyyətini nəzərə alaraq, ölkədə ərzaq ehtiyatlarının yaradılmasının davam etdirilməsi məqsədilə zəruri ərzaq təchizatçlarına banklar tərəfindən verilmiş kreditlər üzrə hesablanan faizlərə görə verilən subsidiyanın müddətinin uzadılması və ərzaqlıq buğda təchizatçlarına verilən faiz subsidiyası üzrə kreditin faiz dərəcəsinin artırılması barədə müvafiq Qərar qəbul edib. Qəbul edilmiş bu Qərara əsasən ərzaq təchizatçlarına banklar tərəfindən verilmiş kreditlər üzrə hesablanan faizlərə görə verilən subsidiyanın müddətinin 6 aydan 12 aya uzadılması və ərzaqlıq buğda təchizatçlarına verilən faiz subsidiyası üzrə kreditin faiz dərəcəsinin 10 faizdən 15 faizə artırılması təmin ediləcək.

16 oktyabr 2020-ci il: Sahibkarlıq subyektlərində monitorinqlər¹³

İqtisadiyyat Nazirliyi sahibkarlıq subyektlərində (ictimai iaşə və turizm obyektləri istisna olmaqla) pandemiya dövrünün zəruri qayda və tələblərinə əməl olunmasına nəzarət tədbirlərini davam etdirir.

Ümumilikdə, 99 obyektə epidemiya əleyhinə rejimin, sanitariya-gigiyena tələblərinin pozulduğu müəyyən edilib.

Nöqsanlara yol vermiş sahibkarlıq subyektləri barədə İnzibati Xətalər Məcəlləsinə uyğun olaraq tədbirlər görülüb.

¹³ <https://www.economy.gov.az/article/sahibkarliq-subyektlерinde-monitorinqler08/31295>

4. Digər Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində pandemiya dönəmində KOS-lara dəstək¹⁴

4.1. Ukrayna

- Nazirlər Kabineti COVID-19 Fondundan işsizliyə qarşı mübarizə üçün 1,3 milyard UAH (39,1 milyon Avro) ayırmışdır. Ümumilikdə, karantin dövründə işsizlərə dəstək üçün 10 milyard UAH (300,8 milyon Avro) vəsait verilib. Ayrıca, qismən işsizlik üçün əlavə yardım proqramı çərçivəsində 2.5 milyard UAH (75.2 milyon Avro) verilmiş və 370.000 iş yeri saxlanılmışdır.
- "Əlverişli kreditlər 5-7-9 faiz" dövlət kredit xətti KOS-lar üçün daha əlçatan oldu. mövcud iş - son qərar kreditör banklar tərəfindən veriləcəkdir.
- Ukraynada əmək haqqı borcları 24% artaraq 200 milyon avroya çatdı. COVID böhranı səbəbindən borc iqtisadiyyatın bütün sahələrində artır.
- Ukraynada karantin 2020-ci ilin sonuna qədər uzadıldı. Qırmızı və narıncı zonalarda bölgələrdə iş üçün bəzi məhdudiyətlər qoyulduğunda rəng kodlu bölgələşdirmə qüvvədə qalır: qırmızı və narıncı zonada restoran və kafelər 10 günədək işləyə bilməz. narıncı zonada yemək çatdırılması xidmətləri xaricində axşam və səhər 7-də.

4.2. Belarus

Belarus Maliyyə Nazirliyinə görə, bütün dəstək tədbirləri (həm büdcəli, həm də banklar tərəfindən maliyyələşdirilən) bir milyard rublu (təqribən 385 milyon dollar) keçdi. Eyni zamanda, KOS-lar üçün ən böyük yük - Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər pandemiya dövründə dəyişməz qaldı.

İqtisadi dəstək qərarı çərçivəsində vergi imtiyazları və üstünlükləri 34 milyon rublu (13 milyon dollar) keçdi və təxminən 47.000 sahibkarlıq subyektinə və fərdi sahibkara verildi. Hər KOS orta hesabla 276,56 dollar vergi güzəştləri aldı.

4.3. Gürcüstan

Gürcüstanın xarici ticarətinə pandemiya mənfi təsir göstərir. 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında Gürcüstanın xarici ticarəti 2019-cu ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 14,9% az olmuşdur. İxracın dəyəri 12,1%, idxal da 15,9 % azalmışdır.

Özəl sektor tərəfindən ödənilən ƏDV-dən büdcə gəlirləri və gəlir vergisi azalır ki, bu da əhəlinin maaşlarında azalma olduğunu göstərir. Gəlir vergisinin azaldılmasına təsir edən amillər Covid-19 pandemiyası səbəbindən iş yerlərinin itirilməsi və özəl sektorun 750 GEL-ə (təxminən 233 dollar) qədər maaşların gəlir vergisindən azad edilməsi və 1500 GEL-ə qədər maaşlarda gəlir vergisindən qismən azad edilməsi ola bilər. (təxminən 466 dollar).

Gürcüstanda pandemiya zamanı təxminən 100.000 insan gəlir mənbəyini itirdi. Hökumət, işini itirən və ya ödənişsiz məzuniyyətdə olan insanlara altı ay ərzində 1200 lari (təqribən 373 dollar) almaq imkanı verən, oktyabr ayının sonunda başa çatacaq böhran əleyhinə layihələrin davam

¹⁴ <https://eu4business.eu/news/monthly-digest-covid-19-impact-smes-eap-october-2020>

etməsi barədə qərar vermədi. Qeyri-rəsmi sektorda işləyən və ya öz-özünə işləyən şəxslərə 300 ləri (təxminən 93 dollar) birdəfəlik yardım verilir.

Hökumət hələ müəssisələrə vergi güzəştlərinin verilməsi barədə qərar verməyib. Gürcüstan iş adamları Baş nazirdən Covid-19 pandemiyası fonunda müəssisələr üçün güzəştləri uzatmağı tələb edirlər. Şirkətlər daha çox dövriyyə kapitalının biznesdə qalmasına imkan verən gəlir vergisi və ƏDV-nin ləğv edilməsini tələb edirlər; faiz dərəcələrini mümkün qədər azaltmaq və bank öhdəliklərini 6 ay təxirə salmaq üçün bank sektoru ilə danışıqlar aparmaq; fakturaları təxirə salmaq və daha ağılabatan ödəniş sxemləri təklif etmək üçün kommunal şirkətlərlə məsləhətləşmək; kiçik müəssisələrin maaşlarını kompensasiya etmək də bu tələblər arasındadır.

4.4. Moldova

Apreldən 20 oktyabradək 15 şirkət fəaliyyətini dayandırıb. Ən çox təsirlənən sahələr daxili ticarət, istehsal, yüngül sənaye, xidmət sektoru, HoReCa sənayesi və təhsil sektorudur.

Covid-19 pandemiyasının təsiri nəticəsində ÜDM-i təxminən 16-17% azalıb. Beləliklə, büdcə gəlirləri 15% azalıb və büdcə kəsiri ÜDM-in 7%-ni təşkil edə bilər.

Yüngül sənaye pandemiya dan ciddi şəkildə təsirlənmişdir. Müəssisələrin 75%-i qismən maskalar və qoruyucu tibbi avadanlıqların istehsalı ilə məşğul olan işçi heyəti ilə fəaliyyətlərini davam etdirirlər.

Milli Statistika Bürosunun məlumatına görə, 2020-ci ilin avqust ayında mal ixracatı təxminən 165 milyon dollar olmuşdur. Məbləğ əvvəlki ayla müqayisədə 20% azdır və əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə daha da azdır.

Moldova Respublikasından məhsullarını xarici bazarlarda satmaq istəyən şirkətlər, "Böyümək və beynəlmilləşmə potensialı yüksək olan kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinə (KOS) dəstək proqramı" tərəfindən dəstəklənəcəkdir. Proqram Kiçik və Orta Müəssisələr Sektorunun İnkişafı (ODIMM) tərəfindən başlanılıb və məhsuldarlığı və rəqabət qabiliyyətini artırmaq məqsədilə beynəlxalq təcrübələrin həyata keçirilməsi üçün 5 milyon MDL (3 milyon dollar) grant almaq imkanı verir.

4.5. Ermənistan

Dünya Bankının son hesabatına görə, pandemiya ilə mübarizə üçün iqtisadi və sosial tədbirlər Ermənistanın büdcəsinə ÜDM-in 2,3% -i həcmində vəsaitin itirilməsinə səbəb oldu. Hesabatda gəlirlərin əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə yüzdə 6 azaldığı və iyul ayına qədər proqnozlaşdırılan illik ÜDM-də 1,7 faiz kəsinin olduğu bildirilir.

2020-ci ilin ikinci rübündə Ermənistanın ÜDM-də azalma 13,7% olmuşdur. Mərkəzi Bankın hesabatına görə, Covid-19 pandemiyasının ÜDM potensialına təsiri müvəqqəti xarakter daşıyır.

Ermənistan mərkəzi bankı yenidən maliyyələşdirmə faizini 4.25%-də dəyişməz olaraq saxlayır. Sonuncu dəfə sentyabrın 15-də 0,25% aşağı salınmışdır.

Bakı 11 noyabr 2020